

AZ ISKOLAI BOLDOGULÁS LEHETŐSÉGEI DAGANATOS BETEGSÉG UTÁN – ESETTANULMÁNY HÁROM TANULÓRÓL

Kovács Dénes *, D. Molnár Éva **

* SZTE ÁOK Gyermekklinika

** SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: iskolai reintegráció; tanulási eredményesség; egészségnevelés

A gyerekkorban átélt krónikus betegségek számos másodlagos problémát vonnak maguk után fizikai, kognitív és pszichoszociális téren egyaránt (Eiser, 2000). A főként negatív következmények (pl. fáradtság, figyelmi, koncentrációs problémák, szociális visszahúzóddás) mellett pozitív változások (pl. értékrend megváltozása, egészségtudatos magatartás kialakulása) is megfigyelhetők (Katz, 2007). Az iskolába való visszatérés a gyógyulás egyik fontos megnyilvánulása, aminek támogatásában a társak és a környezet meghatározó szereppel bír (Chan és mtsai, 2014). Kutatásunkban esettanulmány révén járjuk körbe egy-egy tanuló helyzetét. Célunk minél pontosabb kép megalkotása az egyéni iskolai reintegrációs helyzetekről, az ezt meghatározó családi háttérrel, a szülői támogatás mértékéről, valamint az iskolai boldogulás meghatározó tényezőiről. A vizsgálatban összesen 21 12–18 év közötti gyógyult (2007–2010 között Szegeden kezelt) gyerek és szülei, valamint osztálytársaik (N=95) vettek részt. Előadásunkban három gyógyult tanulóról lesz szó, akiknek eredményeit saját osztálytársaik (N=71) eredményével hasonlíthatjuk össze. A vizsgálatban három mérőeszközt alkalmaztunk: (1) Életminőség-mérő kérdőív (PedsQL™; Varni és mtsai, 1999; – 23 item, 4 terület: fizikai, érzelmi, iskolai és szociális funkciók); (2) Jövőtől való félelem (Herschbach, 2011; – 12 item); (3) Önszabályozott tanulás kérdőíve (D. Molnár, 2013; két alskála: tanulási stratégiák, 43 item, tanulási motívumok, 46 item). Az Életminőség kérdőívet mindhárom célcsoport (gyógyult gyerekek, szülők, osztálytársak) kitöltötték, a Jövőtől való félelem kérdőívet csak a gyógyult gyerekek, az Önszabályozott tanulás kérdőívet a gyógyult gyerekek és osztálytársaik. A vizsgálatot a pedagógusok segítségével bonyolítottuk le 2012-ben. Az eredmények az életminőség terén nem mutatnak egyértelmű tendenciát. Míg a 15-ös és 31-es kóddal jelzett gyerek a fizikai funkció tekintetében magasabb értékeket mutat, mint osztálytársaik, a 21-es kódú gyerek alacsonyabb átlagértékkel rendelkezik az osztályával szemben. Az érzelmi funkció esetében ennek az ellenkezője figyelhető meg. Az említett két gyerek problémásabb az érzelmi funkciók terén, mint osztálytársaik, de a 21-es kódú tanuló magasabb értékeket mutat e tekintetben az osztálytársainál. A tanulási stratégiák és motívumok terén a három gyógyult gyerek eltérő eredményekkel rendelkezik egymáshoz és az osztálytársakhoz viszonyítva is. Az előadásban az eltérő eredmények hátterében meghúzódo családi, szociális összevetők jellemzőjét tárjuk fel és részletezzük. Az esettanulmányok azt mutatják, hogy a betegségből való felépülés és az iskolai visszatérés egyéni sajátosságokkal jár, ezzel együtt mégis kimutatható néhány jellegzetes hasonlóság (pl. magasabb erőfeszítés). Ezek az eredmények hozzájárulnak olyan iskolai reintegrációs programok kidolgozásához, amelyek az egyéni szempontokat figyelembe véve segítik a gyógyult gyerekek hatékonyabb tanulását.

D. Molnár Éva a tanulmány megírása alatt Bolyai János Kutatási Ösztöndíjban részesült.